

QR. 230. 39

SERENISSIMI
PATRIS PATRIAE
SOLENNIA NATALIA

Y b
1747

sub finem lustrationis
ILLVSTRIS GYMNASII GOTHANI

piis votis profecuturi, dicturique

DE

RE BIBLIOTHECARIA,
CHRISTIANVS RVDOLPHVS HEYDENREICH,

GOTHANVS,

GEORGIVS HEINRICVS FRATZSCHER,

ERFVRTENSIS,

CHRISTOPHOR. GVILIELMVS de CACHEDENIER,

ROEMHILDANVS,

CLASSIS SELECTÆ SVPREMI ORDINIS ALVMI,

vt a frequenti panegyri, ex omni litteratorum ordine,

in auditorio CLASSIS PRIMÆ crastino die congreganda, audiantur,

submisse, & obseruantissime rogat, & simul exhibet

PRINCIPALIS BENEFICENTIÆ DOCUMENTI

SINGVLARIS,

AVCTÆ BIBLIOTHECÆ ILLVSTRIS GYMNASII
HISTORIAM

RECTOR,

GOTHOFREDVS VOCKERODT.

P.P. GOTHÆ XII. AVGVSTI CIO MCCCXIV.

LITTERIS REYHERIANIS.

I. *Quam opportuna sit publicis magistris principalis cura de bibliothecis scholasticis constituendis? II. hac SERENISSIMO FRIDERICO relicta a maioribus: Augustiniani canonici, & bibliotheca eius conditio pristina: occasio comparandi in Germania codices post Hrabanum, Abbatem Fuldensem, tempora: libri vetusti, & primis typis impressi in bibliothecis patrias collecti. III. Augustiniana, & scholastica bibliotheca pristina distincta. IV. Causa, cur dissipati fuerint codices vetusti, nec non recentiores. V. Noua scholastica bibliotheca condenda auctores, & seruo paullo post deseruescens quas ob causas? illius conditio incipiente FRIDERICIANO PRINCIPATU: VI. incrementa ex legato Hessino, ex bibliotheca palatina, & huius exemplis librorum multiplicatis post accessiones Fergianas, Thumshirnianas, Feulkingianas: VII. GYMNASII census, quo Breubauptiana bibliotheca, & noui codices redimuntur.*

I. **I**llucescentem auspiciatissime sub VIII. Augusti NATALEM DOMINICVM desideratissimum omni pietate, & quam concipi potest, impensa gratulatione excipere non cogit solum officium, quo SERENISSIMO PATRIÆ PATRI, FRIDERICO, DVCI SAXONIÆ, IVLIÆ, CLIVIÆ, ET MONTIVM, & reliqua, ILLVSTRIS GYMNASII GOTHANI præceptores, & discipuli obligatos se sentiunt; sed hoc ipsum etiam officium prouocat, stimulatque PRINCIPALIS gratiæ nouum subinde documentum. Equidem quot retro dies natales DOMINICOS numero, qui nunc vnum & viginti annosrem hic tracto scholasticam, sub auspicio FRIDERICIANI imperii huc vocatus: toties recordor, non publicæ modo felicitatis incrementis nouis recreatam patriam, & ornatam illustrius; sed ILLVSTRE etiam GYMNASIVM profecta a PRINCIPALI gratia, prouidentia, & beneficentia nouorum commodorum, & opportunitatum accessione ita auctum, & illustratum, vt semper cum redeunte luce DOMINICA latius effluerit. Quid huius sola BIBLIOTHECA tam paternæ indulgentiæ, BONOQVE PRINCIPE dignæ in pia, & rectiora studia voluntati debeat, intelligetur, si commemorauero, quicquid librorum in publicum vsu superioribus temporibus fuerit comparatum, & BIBLIOTHECÆ SCHOLASTICÆ nomine sub SERENISSIMI PATRIS PATRIÆ regiminis exordia potuerit ostendi, & quis nunc sit isto nomine SERENISSIMO FRIDERICO imperante collectorum librorum apparatus? vel vt paucis dicam, si ILLVSTRIS GYMNASII BIBLIOTHECÆ confecero historiam. Ex hac patefcet, qui incipiente SERENISSIMI FRIDERICI nostri principatu inuentus fuit, librorum numerum, publicæ bibliothecæ speciem nullam habentem, ita exiguo hoc annorum interuallo auctum esse, & multiplicatam optimorum omnis generis codicum accessione, vt nunc demum scholasticæ bibliothecæ formam publicus noster apparatus litterarius nactus esse videatur; atque hoc pacto effectum, & prouisum, vt ludi huius ILLVSTRIS magistri opus non habeant patrimonia sua in supellectilem litterariam profundere, nec locus amplius sit querelis, quales Christophori Wineri verbis conceptas in Andrea Wilkii funere recitauit huius successor, Ioannes Weitzius. (a)

(a) Vita Io. Wilckii inter Suadæ Gothanæ prolegomena.

18

Ira, odium, inuidia, & liuor, contentio pugnae,
Nilque nisi in vacua bibliotheca domo:
Ære crumena carens, perpauca, aut gratia nulla,
Grandia magnifici lucra magisterii.

Neque enim litteratorum rei familiari melius consili potest, quam si, quibus opus habent, præsidia litteraria publice iis suppeditentur. Laudata est anno superiore SERENISSIMI PATRIS PATRIÆ inusitata liberalitas, quam in constituendis accessionibus stipendiorum scholasticorum ostendit. Eodem nomine laudanda mihi videtur PRINCIPALIS illa prouidentia, qua scholastica bibliotheca ornatur. Quoties huic contingit accessio, toties augeri magistrorum, certe posterorum, stipendia, non temere affirmauero.

II. Mireris, in tanto maiorum studio, & cura de re scholastica ornanda non dudum huius rei habitam fuisse rationem; sed gloriam isto pacto bene merendi de litteris, & posteris a FRIDERICIS superioribus, IOANNIBVS, CASIMIRIS, ERNESTIS nostro SERENISSIMO FRIDERICO esse relictam. Fuit sine dubio in cœnobio Augustiniano, cum schola Myconii, pii præfulis, studio, & Monneri, primi rectoris, opera in istud introduceretur, non exiguus litterariæ suppellectilis, verustioris etiam, & MSæ, apparatus. Floruit a medio seculo decimo tertio hic fratrum religiosorum conuentus pietatis non modo; sed & eruditio- nis laude, habuitque scriptis clarum, insignem illum Henricum de Frimaria: quem ingenii, doctrinæque celebritas non passa est in vltimishis Thuringiæ finibus latere; sed causa fuit, cur inter Parisiensis scholæ professores cooptaretur. Quibus studiis, moribusque cum meruissent Augustiniani Gothani, vt non a summo modo Moguntino præfale; sed & aliis Germaniæ episcopis facultas dispensandi *indulgentias* ipsis tribueretur, multorum vicinorum, externorumque ad se conuerterunt, & suorum meritorum celebritate inuitarunt frequen- tem ad sua claustra concursum; atque hoc pacto res suas egregie amplificauerunt. Hunc autem mercatum vt rite ornarent, litterarum cultu pro temporum, & studiorum indole non vulgari habebant opus; atque adeo non defuit illis vn- quam eruditus lector, primo interdum loco, vt ex annalibus intellegimus, inter fratres habitus, & PRIORIS dignitate ornatus: nec deesse potuerunt monumen- ta litteraria, legendi materia. Facilis erat talium copia. Diu ante hæc tem- pora eruditi omnis generis codices in his Germaniæ partibus vulgati erant. Fuldensium monachorum, quamdiu integra disciplina vsi, & Hrabani Mauri instituta secuti sunt, opus erat non vltimum codices describere, & expolire. Christophorus Brouerus ^(b) vetustis in membranæ inuento documento ostendit, *distante, & ordinante Hrabano alios spargendis in membranas paginas apicum, & di- uersi generis characterum notis; alios operimentis inuoluendo, vel claudendo codices: alios minio, & rubrica signando illustrasse. Antiquariorum, & amanuensium museo, quod scri- ptorum maiores dixerunt, certo nempe Fuldæ loco, in secessu, Albinum Flac- cum hos inscripsisse versiculos, idem affirmat:*

Hic

(b) Ann. Fuld. lib. I. c. 11.

Hic sedeant sacrae scribentis famina legis,
Nec non sanctorum dicta sacrata patrum &c.

Quantus litterariorum monumentorum numerus ante inuentam artem typographicam breui tempore hac ratione confici, & edi potuerit, praesertim cum, teste Trithemio (c), supra ducentos septuaginta monachi, *pro magna parte in sacris scripturis doctissimi*, in isto monasterio viuerent; ac quam late vulgatum sit hoc discendi, ac scribendi exemplum, facilis est coniectura. Istud confirmat idem Trithemius, (d) scribens: *Feruor eo tempore incredibilis fuit monachorum: sanctorum studium scripturarum, quod per sanctum Hrabanum Fuldae capit, breui per omnia pene caenobia Germania, & Gallia conualuit.* Et paullo post: *Ad multos annos durauit in caenobiis monachorum istud mirabile studium scripturarum.* Et quanquam idem testatur, tractu temporum, *multiplicatis variis in stirutis claustralium, studium a monachis tepescere coepisse:* tot tamen libri feruente litterarum adhuc studio scripti, publicatique sunt, vt eorum exempla in his regionibus rara esse non potuerint. Quo pacto typographica opera exscripti codices priores, notaque melioris, Venetiis accersit, & in hanc urbem, & vicina caenobia, maxime Georgiothalense, illati sint, ex Mutiani epistolis alibi (e) ostendi. Credibile igitur est, Augustinianorum Gothanorum caenobium abundasse & typis, & scriptis manu libris; ac his scrinia saltem occupata, si, quod annales testantur, ad otia subinde declinantium, & genio indulgentium monachorum minus occuparent manus, & ingenia. Ac fortassis, quicquid in aede cathedrali superfuit codicum veterum, cum sacra suppellectile, quam, cum illa arcis munienda causa destruenda esset, Augustinianorum caenobio illatam esse, Myconius (f) scribit, & hic seruatum est. Relictam certe a monachis huius caenobii bibliothecam, eiusque catalogum parietibus affixisse, diserte testatur (g) Andreas Wilckius.

III. Huius autem non minus antiquariae suppellectilis reliquias, quam vicinorum caenobiorum, Georgiothalensis, & Reinhartsbornensis, studiose ex recens constitutis typographis collectos codices: quod ex pluribus Mutiani epistolis intelligi potest: frustra nunc requiri, res admiratione digna est. Nec temporis iniuria, nec incuria hominum, ad quos eius rei cura, & Gothanae saltem rei litterariae custodia pertinebat, iure accusari posse videtur. Nulla publica clades vetustos illos codices in Augustinianorum Gothanorum adytis extinxit. Nec belli vis vnquam interiora omnia huius urbis ita hausit, vt harpyis Martiis nec desiderata adeo supellex litteraria periclitaretur: nec flamma, per reliqua compita Gothanorum subinde sauiens, hunc urbis angulum, vbi aedes Augustiniana, & schola est, vastauit vnquam. A Monnero ad Wilckium non fuit scholae rector tam parum de sparta sua ornanda sollicitus, vt ad recte obeundum huius generis munus praecipue necessaria praesidia abiiceret, & negligeret, vel sciens, & volens piceatis permitteret contrectanda manibus, hominibus.

(c) Chron. Hirsang. ad an. DCCCXXXIX. (d) Vita Hrabani. (e) Gotha, Litterata, (f) Chron. MS. ad an. 1530. (g) Suada Goth. or. XXXVII.

bisque vulturiis, siue togatis, siue sagatis, relinqueret diripienda. Schipperus, Merula, Sussenbach, Lindemannus, Schmidius, Meierus, Dinckelius, Helderus, si annalibus fides est, omnes ad hanc functionem prouidentissime delecti, recentiorum studiorum fautores, bonique moris autores, rei litterariæ augenda, & prouehenda magis, quam distrahenda studiosi fuissent ipsi; nec passi essent per alios intercipi, & subduci sibi discendi docendique instrumenta tam opportuna. Quid factum tamen sit, horum successor Wilckius non dissimulat: *Rapri*, scribit. (b), *codices adeo sunt, ut vix unum, & alterum fecerint reliquum sacrilegi*. Hoc confirmat, & illustrat, quod Fridericus Felderus, praefecturæ Gothanæ administrator, ad patriæ tunc patrem, CASIMIRVM, Coburgum scribit (i) xxv. FEBR. MDXCIX teste, quem citat, Catalogo scholasticæ bibliothecæ, scriptæ manu Christophori Wineri, poetæ satis celebris, plebani tunc Sundhusani, antea præceptoris huius scholæ secundi, representans, quamegregius in bibliotheca illustris scholæ litterariorum monumentorum fuerit apparatus, ac quam nefarie direptus, & distractus fuerit? & non obscure designans sacrilegii autores.

IV. Breui illo temporis tractu toties mandata nouis magistris scholæ administratio, ac, ut fieri solet, crebrior muneris istius vacatio successionebus interposita, temporum asperitates, belli incommoda, metus, casus, ecclesiasticæ etiam rei perturbatio, inimica omnia rei litterariæ: contemptus codicum vetustiorum, qui post mutata sacra, & depulsam a liberalium artium studiis barbariem tam fordebant præ nouis, & cultioribus, quam nunc propter temporum, & litterarum historiam requiruntur; nec non recentiorum librorum desideria acriora, quo minus eorum tunc vulgo copia fuit, atque hos ex publico apparatu ad priuatos vsus expetentium multitudo, & autoritas facile fraudi esse potuerunt publicæ Gymnasii bibliothecæ, & causæ, cur non recentiores minus, quam vetusti codices temere distraherentur. Propter has causas sicut passim, ita & hic non Gothana solum; sed Georgiothalensis etiam, & Reinhartsbornensis supellex antiquaria sine dubio non amplius reperitur. Vetusti codices abiecti in tabernas institorum, ut essent thuris, piperisque cuculli; vel si qui in membrana descripti fuerunt, traditi in libarias officinas ad vestiendos codices novos. Quicquid recentiorum codicum in publicis illis bibliothecis reperitum est, temporum illorum iniquitate, dum & publicus status subinde mutatur, & incerta sunt dominia, & patrocina, in talium hominum manus peruenit, quibus petentibus dare fuit officium, retinentibus extorquere iniuria fuisset.

V. Noluit ergo Wilckius deplorandæ rei amissæ magis, vel lite intentata repetendæ intentus esse, quam reparandæ: quod huic rectori non fuit dif-

scite

(b) l. (i) *Des leichen und hierüber bezeuget gelegtes Inuentarium, so des gewesenen Pfarrers von Sondhausen, Magistri Christophori Wineri Hand, was vor ein seiner Vorrath in der Liberey vorhanden gewesen; aber bishero distrahiret, und daraus ganzlich verrückt, deren eintheils, wie die Sage gehet, unser priuat-Personen noch machte zu befinden seyn. Vnd dieweil denn dieses der Fundation, so wohl Schulen, und Jugend, auch zum Abbruch unterstanden, so nicht wohl Ansehen gehalten, sondern mehr geschmalzt, und verwüßet heisset.*

facile. Conuerserant ad viri studia, merita, successumque operarum scholarum CASIMIRIANÆ AVLÆ PROCERES, huiusque vrbs, & regionis honestiores ciuēs non pauci, quorum fauore, & auctoritate, liberalitate, & suffragatione consecutus est, vt CASIMIRIANIS auspiciis scholæ hæc illustri amplificanda noua etiam bibliotheca augetur, & ornaretur. Vrgenti hoc Wilckio annuerunt viri boni, & summi, atque, sicut in actorum ephemeride (k) notatur, certo die promiserunt, & data dextra, fidei pignore, confirmarunt, quid quisque ante certum, & diserte conductum tempus pro liberalitate sua ad condendam nouam bibliothecam esset collaturus; ac adeo fidem inuicem obligarunt, vt, si quis fato inopinato esset oppressus, ab hæredibus præstaretur, quod quisque promississet. Quod cum, vt in piis causis solet, fieret segnius, accessit ipsius CASIMIRI (!) mandatum, editum COBURGI IX. DEC. MDCXVI. scriptumque ad præfecturæ Gothanæ administratorem, Kohlhanfium; quo ad soluenda promissa adigebantur, quotquot tunc fuerunt superstites. Præter memorata in actis nomina Schereri, Heusneri, Ringlebii, Gottfarti, Felderi, Mollii a Wilckio laudantur (m) plures, quorum liberalitas in condenda noua bibliotheca scholastica est spectata, ipse SERENIS. SAXON. PROELECTOR, FRIDERICVS GVILIELMVS, & frater, IOANNES, Georgius Schneiderus, Bernardus de Wangenheim, Iselzo Otto de Kerflingeroda, Conradus Rittershufius, Fridericus Helbachius, Ioannes Mattenbergius, & ciuis quidam Gothanus, Melchior Schmidt. Quos bonus hic vir donauit codices, accurate in actis notati sunt cum tempore, quo bibliothecæ sunt illati, videlicet MDCIV. IUN. XXII. Catalogus testium veritatis in 4. vol. 2. MDCVII. Bisicliæ epitome annalium Baronii in 4. Ofiandri epitome historiæ ecclesiasticæ in 4. vol. 2. MDCVI. Opera Augustini edit. Froben. fol. vol. 2. MDCVII. Opera Chrystostomi Gr. Lat. edit. Colmelin. fol. vol. 3. MDCVIII. Baronii Annales. fol. edit. Coloni. vol. XII. Feruebat itaque incipiente seculo decimo septimo industria in bibliotheca publica colligenda, studiumq; Wilckii a viris bonis satis liberaliter adiutum est; sed paullo post deferuisse prorsus videtur. Certe sub eiusdem seculi finem, anno nimirum supra millesimum sexcentessimum nonagesimum quarto, & incipiente SERENISSIMI FRIDERICI, PATRIS PATRIÆ nostri clementissimi,

(k) Sonntags den X. Oãbr. Anno Christi MD XCVI. haben hernach Verzeichnete Personen aus Christlicher wohlmeinlicher Andacht, und zukünftigem guten Angedencken dem Reclori der löbl. Fürsten-Schulen zu Gotha, damals Magistro Andrea Wilckio, mit handgebender Treu bewilliget, und zugesaget, derselben Schul zu Beforderung, und fruchtbarlichem Anfange einer beständigen Bibliothec etliche sonderbare Bücher und Opera zu verschaffen, und dawhafftiger massen einbinden zu lassen. Solchem Christlichen, und ehrliehen Gelübdis soll innerhalb einem Vierel Jahr vollgeschehen. Wo aber einer, oder der andere (welches doch, ob G Ot will, nicht geschehen soll) darau seumig, oder hintlässig syn würde, sollen die andern Macht haben, den, oder dieselben, auch ihre Erben dazu durch gebühliche Mittel anzuhalten, und zu bringen Et. Als nemlichen der Cantzler, D. Volckmar Scherer, die Bücher Lutheri, Lateinisch und Teutsch, gebunden Ein Opus gebunden um Vier Fl. bewilliget Sigismundus Heusener. Opera Brentii gebunden Basilius Ringleben. Zu dieser Stiftung bewilliget Hans Caspar von Gottfart Opus D. Bernhardi. Der Ambts-Verweser zu Gotha (Friderich Feldner) hat zugesaget das Corpus Juris gebunden zu verschaffen. Thomæ Moll will die Opera Augustini verschaffen.

tissimi, regimine tam exiguus erat librorum, qui bibliothecæ scholasticæ nomine designabantur, apparatus, ut paucos in phrontisterii angulo aliquo occuparet forulos; maioris autem formæ quidam codices collectorum in usum REVERENDI MINISTERII ædis Augustinianæ librorum appendix essent. Sine dubio sequentium temporum iniquitas laudabile institutum inhibuit.

VI. Videbatur in fatis esse, ut sub FRIDERICIANO principatu non illustris schola solum nouam celebritatem; sed & eius res libraria publicæ bibliothecæ formam, & modum nancisceretur. Sub eius itaque auspiciis exordia dedit B. Georgius Hessus, ob summa de ILLVSTRI GYMNASIO merita dudum ex instituto a me laudatus: qui cum in hæreditatis partem vocasset illustris Gymnasii collegas, non solum bibliothecæ suæ, olim satis copiosæ, reliquias; sed & ducentorum florenorum Misnicorum foenus ea lege scholasticæ bibliothecæ donauit, ut dimidia eius pars quotannis augendis codicibus impenderetur, pars dimidia altera diuideretur inter eos, quibus curam bibliothecæ augendæ mandari voluit. Insignis hæc accessio prouocauit supremorum procerum, & curatorum ILLVSTRIS GYMNASII studium. Deerat autem litteraria suppellectili aptum armarium: illorum mox cura, & suffragatione effectum est, ut SERENISSIMI NVTRITORIS auspiciis peculiare huic assignaretur conclave. Huius vix quartam partem occupabat, quequid librorum cum Hessianæ bibliothecæ reliquiis scholastica tunc bibliotheca dicebatur: & tertio tamen præsentis seculi anno libris impletum est vniuersum; idque præcipuo SERENISSIMI PATRIS PATRIÆ beneficio. Lustrabatur bibliotheca palatina, notabantur codicum exempla multiplicata, reiciebantur a forulis, ut locus esset aliis, quæ desiderarentur, monumentis, ac venum exponebantur: intercedunt ILLVSTRIS GYMNASII collegæ, rogant, ut scholasticæ bibliothecæ ille apparatus adiiciatur; idque ab inuitata SERENISSIMI NVTRITORIS clementia facile impetrant. Plus quam sexcentos formæ maximæ codices tunc accepimus: vnde intelligi potest, quantus minoris formæ librorum numerus scholasticæ bibliothecæ tunc accesserit? Principalis beneficentiæ magnitudo ut intelligi vulgo posset, peculiaris tunc edita est scriptio, qua & beneficium commemorabatur, & multiplicata per tantam accessionem nostræ etiam suppellectilis exempla venum exponenda designabantur. Paulo post Fergianus, & Thumshirnianus librorum apparatus redimitur ab hæredibus, additurque bibliothecæ palatinæ: in quo dum magnus codicum, quos dudum illa habuit, reperitur numerus, certatim ille a studiosis litterarum hominibus expetitur, & non contemnenda pro iis offeruntur pretia. At vero SERENISSIMI PATRIS PATRIÆ indulgentiam submississime implorando impetramus, ut nec hæc scho-

lastica

(1) Nachdem auch für uns kommen, wie anno 1596. etliche Bücher zu Vermehrung unsers Gymnasii zu Gossa Bibliothec herwilliget, und von etlichen zu leisten noch hinterständig, als wollest dich dessen erkundigen, was und mehr dergleichen noch zu verschaffen schuldig, uns dasselbe zu gebührender Anordnung und Leistung zu erkennen geben. Datum Coburg, den IX. Decembr. MDCXVI.

laſtica bibliothecæ acceſſio denegetur. Occupauit iſta alterum conclaue: cuius vacuos forulos impleuit, quicquid codicum non ita pridem, cum & Feuſtingiana bibliotheca conſerta fuiſſet palatina, & multiplicata iſto pacto denuo librorum exempla publice venderentur, bibliothecæ noſtræ clementiſſime eſt conſeſſum, nec non, quicquid ſuperiore anno fatiſ functi, inſignis polyhiſtoris GOTHANI, CÆS. MAIEſTATIS, & DVCVM SAX. CONSILIARII, B. IOANNIS FRIDERICI BREITHAVPTII, ex bibliotheca, ab hæredibus eius redempta, bibliothecæ noſtræ eſt adiectum. Taceo alios egregios codices, recens præſertim editos, qui hoc temporum tractu publica ILLVSTRIS GYMNAſII pecunia emti, & bibliothecæ ſcholæſtica ſunt inſerti.

Et hoc ſingulari SERENIſſIMI PATRIS PATRIÆ prouidentia debemus, quod non deſit pecunia, qua neceſſaria ſubſidia litteraria redimi ſubinde poſſunt. Confluens ſub FRIDERICIANI imperii umbram, & ad Gothanam pietatis, & litterarum officinam frequens, & copioſa iuuentus dudum paullo poſt aditum, quantum quiſque velit, nummorum ad augendam bibliothecam ſoler conferre. Ac ne ſeruili modo tergo expietur, ſi quid aduerſus diſciplinæ leges fuerit admiſſum, eadem leges multas delinquentibus imperant. In quibus colligendis, diſpenſandisque quamdiu integre, & incorrupte verfabuntur ILLVSTRIS GYMNAſII collegæ, quod ſub IVSTO PRINCIPE vt neceſſe, ita ſas, & pium eſt: non facile deerunt ad conſeruandam, augendamque ſcholæſticam bibliothecam ſubſidia; nec SERENIſſIMI PATRIS PATRIÆ deerit ad tribuendas plures acceſſiones gratia, & fauor. Ne autem, quod a tanto fauore eſt proſectum, & ſumma fide cuſtoditum, rectorum ſtudiorum præſidium publicum iniuria temporum diſſipetur, vel fraude, & perfidia hominum intercipiatur, quam primum rite ordinata, & diſpoſita erit ſupellex vniuerſa, cauebitur catalogo librorum ſcholæſticae bibliothecæ omnium typis exſcribendo. Interim, qui coram ſpectare velint ſingulari PRINCIPALIS BENEFICENTIAE documentum, auctam bibliothecam ſcholæſticam, patebunt illis impleta codicibus conclaui, dum ad audiendos declamatores conſuēt: quod propter inſtituti pietatem frequenter fieri ſas eſt. Spectato vel hoc FRIDERICIANI regiminis fructu accendi poſſunt boni quique ad pia vota pro publica, & PRINCIPIS ſalute, & pluribus talibus natalibus impenſius cum oratoribus nuncupanda. Perſequentur hi, quæ nuper inchoata eſt, dicendi materiam, & ita dicent de reſſibliothecaria, vt oſtendat

primus,

curam rei bibliothecariae neceſſariam eſſe ad ciuiliſ imperii ordinem conſeruandum: alter,

eandem rebus humanis ſalutarem quidem eſſe; ſed priuatorum cenſum operare:

poſtremus,

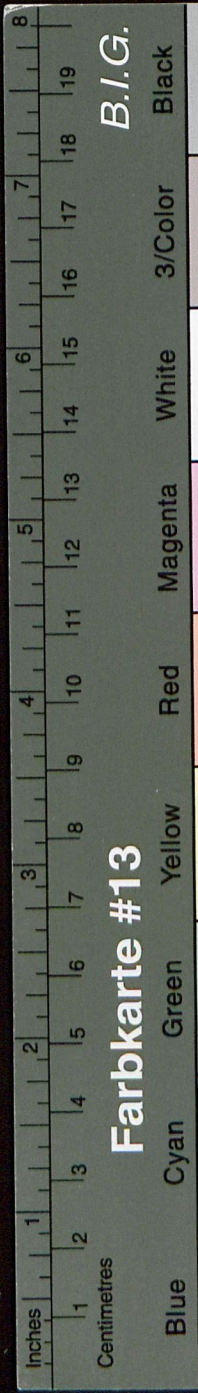
dignam eam eſſe principibus, & rerum publicarum gubernatoribus. Idem Teutonico carmine repræſentabit SERENIſſIMI PATRIS PATRIÆ merita in rem litterariam, nec non gloriam, & præmia, quæ talia principum ſtudia ſolent conſequi.

* * *

VD18

X 342 1982

M. C.

B.I.G.

Farbkarte #13

Yb
1747

ERENISSIMI
 RIS PATRIA
 ENNIA NATALIA
 sub finem lustrationis
 IS GYMNASII GOTHANI
 piis votis profecuturi, didurique
 DE
 BLIOTHECARIA,
 S RVDOLPHVS HEYDENREICH,
 GOTHANVS,
 S HEINRICVS FRATZSCHER,
 ERFVRTENSIS,
 R. GVILIELMVS de CACHEDENIER,
 ROEMHILDANVS,
 ELECTÆ SVPREMI ORDINIS ALVMNI,
 ti panegyri, ex omni litteratorum ordine,
 SSIS PRIMÆ *crastino die congreganda, audiantur,*
ffe, & obseruantissime rogat, & simul exhibet
 S BENEFICENTIÆ DOCUMENTI
 SINGVLARIS,
 IOTHECÆ ILLVSTRIS GYMNASII
 HISTORIAM
 RECTOR,
 HOFREDVS VOCKERODT.
 HÆ XII, AVGVSTI CIO MCCCXIV.
 LITTERIS REYHERIANIS.

BIBLIOTHECA
MUNICIPALIS

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)